

We zijn weer goed bezig in Frederiksoord!

Frederiksoord Nu

FREDERIKSOORD – In feite was het eerste kwartaal van 2011 een heel rustige periode in ons dorp. Het meest spectaculaire moment was de heropening van de schietbaan door onze nieuwe burgermeester Jager. In dit bulletin leest u nog meer over deze ‘ludieke gebeurtenis’.

De historische foto geeft prachtig weer hoe de schietbaan er in het verre verleden uitzag. Op 5 april komt dan ineens verdere informatie over de voorlopige lijst Werelderfgoed. Een zeer aangename verrassing, alhoewel ... wij rekenden er eigenlijk wel al op!

Het museum de Koloniehof heeft onlangs weer zijn poorten geopend en we zijn blij met de plannen de expositieruimte in een nieuw jasje te steken. Vanaf 1 april is er de eerste wisseltentoonstelling ingericht en zijn er schilderijen en objecten van Raimond Evers uit Steggerda te bewonderen. Op 23 april wordt de Beeldentuin weer geopend met als thema dit jaar ‘Hartverwarmend’.

Het bekende Koloniekkerkje staat weer volop in de belangstelling. Het beheerders echtpaar Peter en Liesbeth van Liefeland organiseert veel activiteiten. De laatste Open Podium bijeenkomst was weer een geweldig succes. Op de openingsfoto ziet u het orgel in de Koloniekkerk afgebeeld en niet zonder reden want het orgel is geheel gerestaureerd en klinkt weer als vanouds.

Natuurlijk zijn we ook erg blij dat inmiddels bekend is

dat het oude Postkantoor na bijna tien jaren leegstand weer een mooie functie gaat krijgen. Trots mogen we zijn op het gemengd koor Frederiksoord. Tijdens de Drentse Korenslag in de Tamboer in Hoogeveen oordeelde de jury dat er ‘subliem gezongen’ was en dat het koor de verrassing van de dag was omdat er een ludiek muzikaal toneelstukje was opgevoerd. En dat het Frederiksoordse koor De Fladderaken tien jaar bestaat, mag ook niet onvermeld blijven.

Reacties en suggesties met betrekking tot ons bulletin zijn zeer welkom op star.frederiksoord@home.nl. Via dit e-mailadres kunnen belangstellenden buiten Frederiksoord en Wilhelminaord een digitale versie van De Star aanvragen. In Hotel Frederiksoord en in Museum de Koloniehof is altijd een papieren versie verkrijgbaar.

Hijlco Komen en Jan Jansen

Verder o.a. in deze Star

De ondernemer aan het woord

Jan Jansen praat met Peter en Liesbeth van Liefeland

In gesprek met

Trix van de Bij interviewt Dineke van Raalte

Natuur in de Kolonie

Jacob Kruijer informeert Hijlco Komen over onze prachtige omgeving

Nieuws vanuit Huis Westerbeek

Nieuwe Koloniewoningen
De bosgroep
Inrichting expositie Koloniehof
Restauratie Koloniehuisjes
Kiemhuis
Restauratie van het orgel in het Koloniekkerkje

Verder o.a.

Kind of Kolonie door Will Schackmann
De schietbaan bestaat weer
NL Doet

AGENDA

Elke zaterdag in de even weken

Biologische boerenmarkt
naast De Koloniehof

Zaterdag 23 april

Opening Beeldentuin
in De Koloniehof

Maandag 25 april, Tweede Paasdag

De Paashaas heeft een gouden ei
verstopt in de tuin
van De Koloniehof

Zaterdag 7 en zondag 8 mei

Lente Fair op De Tuinen

Zondag 8 mei

Luisterevenement in Koloniekkerkje

Zaterdag 14 mei

Uitstapje Ronde van het Sterrebos
naar Veenhuizen

Zondag 21 mei

Open Podium in Koloniekkerkje

Zaterdag 9 juli

Highland Games op De Tuinen

Zondag 23 juli

Open Podium in Koloniekkerkje

Zondag 7 augustus

Kolonie Zomermarkt

Zaterdag 10 en zondag 11 september

Floraliacorso

Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid

op voorlopige Nederlandse lijst Werelderfgoed

FREDERIKSOORD – De Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid in Frederiksoord en Veenhuizen komen op de voorlopige Nederlandse lijst UNESCO Werelderfgoed. Dit besluit staat in een brief van staatssecretaris Zijlstra (OCW) aan de Tweede Kamer. Het is een belangrijke erkenning van de grote cultuurhistorische waarde van de voormalige Koloniën van de Maatschappij Weldadigheid.

De provincie Drenthe en de gemeenten Westerveld en Noordenveld zijn blij met deze bevestiging door het Rijk. 'Wij zijn er buitengewoon trots op dat de voordracht van de Koloniën van de Maatschappij van

Weldadigheid in het Drentse Frederiksoord en Veenhuizen voor de voorlopige Nederlandse lijst UNESCO Werelderfgoed een feit is', aldus cultuurgedeputeerde Rein Munniksma.

'Drents erfgoed wordt wereldberoemd! Wij gaan de unieke geschiedenis van de Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid nu verder onderzoeken en ontsluiten. Ondertussen gaan we aan de slag, zodat de partijen in het gebied hun voordeel kunnen doen met de stijgende bekendheid van het gebied en zijn geschiedenis.'

Beide burgemeesters Rikus Jager en Hans van der Laan zijn zo mogelijk nog blijer met deze belangrijke erkenning: 'De voordracht is een steun in de rug voor de verdere gebiedsontwikkeling van Frederiksoord en Veenhuizen. De status biedt ons veel kansen, die we met beide handen aangrijpen.'

Belangrijkste criteria voor de plaatsing op de voorlopige lijst zijn uitzonderlijke universele waarde

en draagvlak en draagkracht voor het behoud van het erfgoed. Ook voor plaatsing op de definitieve lijst zijn deze criteria uitgangspunten.

Komende 5 à 10 jaar wordt de voorbereiding voor de nominatie op de definitieve lijst verder opgepakt.

De bedoeling van de gemeenten Westerveld en Noordenveld en de provincie Drenthe is dat inwoners en betrokkenen in de beide gebieden zoveel mogelijk baat zullen hebben bij de impuls die de voordracht met zich meebrengt. De bekendheid en potentiële internationale erkenning van de waarden zullen een belangrijke economische versterking betekenen. In de loop van april informeert het ministerie van OCW de betrokken overheden over de vervolgstappen.

De ondernemer aan het woord... Peter en Liesbeth van Liefland

Hoewel ze een zeer druk bestaan leiden, tonen Liesbeth en Peter zich meteen bereid wanneer ik hen vraag voor een gesprek. De afspraak is zo gemaakt.

Eigenlijk hoeft ik geen vraag te stellen, want Peter heeft de koffie nog niet ingeschonken of we praten met z'n drieën over 'hun' kerkje. Het begint allemaal ongeveer een jaar geleden, wanneer Peter en Liesbeth van de Maatschappij van Weldadigheid te horen krijgen dat het door hen ingeleverde concept met betrekking tot het beheren van het kerkje geaccepteerd is.

Vol enthousiasme gaan ze met hun beiden aan de slag en slagen er binnen de kortste keren in het kerkje en zijn omgeving een andere aanblik te geven. Op 17 maart 2010 organiseren ze al hun eerste activiteit: Een voorleesmanifestatie in het kerk op Wereldverteldag.

Liesbeth en Peter besteden heel veel aandacht en tijd aan hun kerkje en organiseren veel activiteiten,

maar zegt Liesbeth, 'We willen beslist dat de kerk de uitrusting van karakteristiek kerkje behoudt'. Waren er in het beginjaar drie huwelijksvoltrekkingen in de kerk, nu zijn er al acht gepland. Natuurlijk worden er in het kerkje ze veel meer activiteiten ge-

organiseerd zoals rouw- en uitvaartdiensten, workshops schilderen, open podium dagen, festivals, besloten verjaardagen en jubilea, ouderen middagen, palmpasenactiviteiten, schilderssafari en natuurlijk rondritten met de opvallende groene bus, die ooit in de DDR als lijndienstbus functioneerde. Er is ook een nieuwe website geopend onder de naam Kolonieactiviteiten.

Als ze in het kerkje aan het werk zijn, komen er heel vaak wandelaars of toeristen langs om even naar binnen te kijken. En natuurlijk kunnen Peter en Liesbeth het dan niet laten om ook even over de indrukwekkende historie te vertellen.

'We doen alles', zegt Liesbeth, 'om het positieve gevoel over "onze" kolonie te versterken'.

Peter ondersteunt die uitspraak van harte. Het moet gezegd: Het Koloniekekerkje kan zich geen enthousiastere beheerders wensen!

In gesprek met... Dieneke van Raalte

Vanmorgen ben ik bij Dieneke van Raalte geweest om haar verhaal eens te horen. Ze is in 1944 geboren in Barendrecht, naast de spoorlijn, maar de familie vertrok vier jaar later naar Gasselternijveensemond, waar haar vader een boerderij kon pachten.

De lagere school deed ze in Balinge, en daar op het platteland had ze een heerlijke jeugd met veel ravotten in de buitenlucht. Het werd er niet slechter op toen ze vertrok naar Witteveen, een ontginningsgebied. Voor de middelbare school fietste ze naar Hoogeveen; dat waren heel wat kilometers ieder dag. Alleen met heel slecht weer mocht ze met de bus, en dat is nu vaak nog zo op het platteland. Ik heb ook kleinkinderen in Oost-Groningen die na de dorpsschool 17 km

naar het gymnasium in Winschoten fietsen. Kortom, Dieneke was echt een dorpskind zoals het hoort. Ze deed de MMS - de middelbare meisjesschool, met veel talen en kunstgeschiedenis - en haalde haar eindexamen.

Na haar diplomering mocht ze van haar ouders naar Wales om haar engels te perfectioneren. Omdat ze aardig tekende had ze rondgekeken in Amersfoort naar de opleiding voor grafische vormgeving, maar die school beviel haar niet: ze wilde meer doen met haar handen, en bij de Tuinbouwschool in Frederiksoord was het 'bingo'. Ze heeft op de - toen hogere - school de richting tuinarchitectuur gevolgd en werd daar door de leraar Van Raalte, haar latere schoonvader, aangemoedigd erover te schrijven. Ze deed haar stages drie maanden in de Vendée en drie maanden in de Hortus te Leiden. Zo werd ze tuinbouw-

journaliste. Ze stond voor Turkenburg op de Chelsea Flower Show en schreef erover. Ook heeft ze tuinboeken geschreven of eraan meegewerkt.

Haar bezoeken aan Afrika, waar ze een nacht in Johannesburg en een neef in Kaapstad had, combineerde ze met bezoek aan natuurreservaten en waterputten aanleggen in Togo. Haar leukste opdracht was meegaan met een cruise naar Marokko, Madeira, Tenerife en Mallorca, waar zij lezingen moest houden over tuinen en flora, en op de wal excursies begeleiden. Het probleem was baby Marc; nou, die moest dan maar mee, en dan ook maar een nanny, een kindermeisje. Dienes moeder was daar graag toe bereid, onwetend van het feit dat het later bijna hun dood had betekend. Die cruise was in februari 1979 en op de terugreis waren ze bijna vergaan in een vreselijke storm in de Golf van Biscaye! Wat waren ze blij toen ze in Rotterdam voet aan wal zetten, maar... daar strandden ze alsnog. Nederland, en vooral het noorden was ingesneeuwd. De

thuisreis ging noodgedwongen in etappes met overnachtingen bij familie en vrienden. Na een paar dagen bereikten ze hun warme huis in Frederiksoord.

Later heeft Dienneke meegewerkt aan de eerste gehandicapentuin. Een groot succes: met bussen vol kwam men kijken. Bij de ronde kas, die ook winkeltje was, kon je binnen of buiten koffie of thee drinken. Aan dat alles kwam een einde toen een overkoepelend fusiebestuur alle land- en tuinbouwscholen in de drie noordelijke provincies samenvoegde en Frederiksoord met zijn grote schooltuin te duur vond. Met historische betekenis, landelijke bekendheid of onderwijskwaliteit werd geen rekening gehouden. Dienneke en haar collega's werden verdreven uit de gehandicapentuin. Nu besteedt ze haar krachten aan haar eigen grote tuin en aan hun drie kleinzoons, maar met twee gepensioneerd is het leven toch wat minder spannend, al woon je nog zo mooi.

Natuur in de kolonie

Wie denkt aan de kolonie ziet monumentale gebouwen voor zich, strakke lanen en veel koloniehuisjes. Maar zeker zo mooi zijn de bijzondere plaatsen met prachtige natuur. We gaan er eens kijken.

Om te beginnen het Sterrebos, een zogenaamd plenterbos: heel veel kleine percelen met elk een andere boomsoort. Ook na de verwoestende storm van 1974 zijn de verloren gegane delen op deze wijze herplant. In het bos natuurlijk de droge en de natte kom. Helaas wordt de natte kom steeds droger. Niet alleen doordat de grondwaterstand is verlaagd maar zeker ook door de steeds groter wordende bomen die heel veel water aan de grond onttrekken. Maar ook mooie stukjes met natte vegetatie en de Westerbeeksloot. Een prachtig gevarieerd bos met voor de kenner een aantal bijzondere bomen zoals de abies nobilis aan het pad naar het trip-trap bruggetje. En wie heeft er niet gehoord van De Dellen; een fraai natuurgebiedje om een oude rietpoel. Vroeger hebben hier nog twee koloniehuisjes gestaan en de oudere inwoners van Frederiksoord zullen zich de ijsbaan op de poel herinneren. Helaas is het gebied niet zo goed toegankelijk maar de eerste ideeën voor een betere ontsluiting voor wandelaars zijn er al.

Ook het Adderveld achter de camping De Moesberg mag er zijn. Een fors moerasig gebied in natuurlijke staat. Echte woeste grond nog.

En dan bij Wilhelminaoord. Op de grens met het Nijenslekerveld ligt het Blokkenbos. Daarnaast ligt het meest zuidelijke deel van de ecologische verbindingzone die de natuurlijke aansluiting levert tussen De Eese en de Vledderhof, die door het gebied van de Maatschappij van Weldadigheid loopt en met een grote boog om Wilhelminaoord gaat. Het stuk naast het Blokkenbos is onlangs ingericht als specifieke vlinderroute, net zoals een groot stuk bij Negen Huisjes.

Aan de andere kant van het Blokkenbos, ongeveer achter de tuinderij van de familie v.d. Haar aan de Van Eemneslaan, ligt ook een prachtig ven. Het is niet zo lang geleden helemaal opgeknapt en ligt er weer fraai bij. Veel inwoners van Wilhelminaoord weten het inmiddels op een zonnige vrije dag te vinden.

Als laatste en wat verder weg moet zeker genoemd worden het Vrouwenven in Boschoord. Waar die naam vandaan komt, is niet bekend maar fraai is het zeker. De Maatschappij is net klaar met het verbeteren van het gebied. Alle opschot is verwijderd en te rijke humuslagen zijn afgegraven zodat de nog aanwezige heide weer volop zijn gang kan gaan. Het is

even wandelen vanaf Hoeve Boschoord maar dan kom je ook in een sprookjesachtige natuur.

Natuurlijk is deze opsomming niet uitputtend. De opletende wandelaar ziet nog vele poelen en andere fraaie minustukjes natuur. Maar de combinatie van het gebouwde erfgoed en de prachtige natuur maken van onze omgeving er een om van te genieten! En wie meer wil weten: vraag Jacob Kruijer, de beheerder van de Maatschappij er eens naar. Maar trek wel voldoende tijd uit want als hij eenmaal vol passie over zijn natuur begint ...

Nieuws vanuit Huis Westerbeek

In de tweede helft van april zullen **vijf nieuwe koloniewoningen** aan de Molenlaan en één in Wilhelminaoord worden uitgegeven. Naar verwachting zal medio dit jaar met de bouw kunnen worden begonnen. De regionale Rabobank heeft aangegeven op basis van de erfpachtvoorwaarden van de Maatschappij van Weldadigheid normaal een hypotheek te financieren.

Door de **bosgroep**, de vereniging van bouseigenaren, wordt onderzocht of het mogelijk is om hout uit de eigen bossen van de Maatschappij van Weldadigheid te gebruiken voor de bouw van de nieuwe koloniewoningen. Hout uit eigen tuin dus!

De Projectcoördinator Belvédère Marno van de Wiel werkt aan een actualisering van het **Uitvoeringsplan Belvédère**. Meer daarover in een volgende Star.

De **restauratie** van de beide koloniehuisjes verloopt voorspoedig. Ze zijn vanaf 1 juni beschikbaar voor de nieuwe bewoners. De tuinen worden ingericht volgens de regels zoals die zijn opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan.

Eén rij bomen naast het huisje aan de **Koningin Wilhelminalaan** is gerooid. Onder andere door de verharding voor de Biologische Markt was de groei ern-

stig belemmerd. De nieuw te planten bomen zullen in een lijn worden geplaatst met de bomen aan de rest van de laan zodat de oude structuur weer wordt hersteld.

In **De Koloniehof** wordt de expositie opnieuw ingericht. Bovendien verandert de routing. De diazaal wordt omgebouwd tot een breder te gebruiken ruimte. De vaste banken gaan eruit en er komt een informatiehoek waar ook de pc's in komen te staan. In de picknickschuur worden op dit moment door Hans Uilenburg de rommelige voorzieningen vervangen door vaste: verlichting, water, buffet en dergelijke neemt hij onderhanden zodat de ruimte beter bruikbaar is en er beter en veiliger kan worden gewerkt.

Er zit schot in het **Kiemhuis**. Naar verwachting wordt binnenkort een intentieverklaring met de nieuwe gebruiker getekend waarna de start van de restauratie in zicht komt.

De eerste fase van de **restauratie van het monumentale orgel** in het Koloniekkerkje is afgerond. Het orgel is weer bespeelbaar en bij activiteiten in de kerk door geoefende bespelers te gebruiken.

Kind of kolonie?

Toen Frederiksoord nog een kolonie was, bepaald de Maatschappij van Weldadigheid wie er wel of niet in een hoeve mochten wonen. Dat kon soms pijnlijk uitpakken.

De heer en mevrouw Tanner hebben zo kort in de kolonie gewoond dat er geeneens voornamen bekend zijn. Vast staat dat ze uit Den Haag komen en zich 11 maart 1820 te Frederiksoord vestigen. Ze zijn al wat ouder en hun bestemming is om te gaan dienen als 'huisverzorgers', wat inhoudt dat zij zes

weeskinderen in huis krijgen om op te passen. Maar nauwelijks wonen ze er of er meldt zich vanuit Den Haag een dochter 'in een hoog zwangeren staat'. Natuurlijk nemen de Tanners hun kind in huis.

Dat mag niet. De leiding laat weten dat 'zijne zedeloze, ongehuwde dochter' onmiddellijk moet vertrekken. Als de onderdirecteur en de boekhouder dat komen zeggen, worden zij door Tanner 'op de verregaandste wijze gehoond en beledigd'. Daarop besluit de landelijke leiding 'den huisverzorger Fanner en huisvrouw onverwijld uit de kolonie weg te

zenden, en te dien einde te verzoeken de assistentie der politie van Vledder en Steenwijk'.

Na die verwijdering met de sterke arm beklagen de Tanners zich. Ze verklaren dat de 'bijwoning slechts negen dagen geduurd heeft' en dat de onderdirecteur en boekhouder zich te buiten zijn gegaan aan 'vloeken en slaan'. Dat laatste geeft de leiding toe en ze deelt straf uit, maar man en vrouw Tanner en hun dochter mogen niet terug komen in Frederiksoord.

Wil Schackmann, schrijver van *De proefkolonie*

De schietbaan bestaat weer!

Na jaren verscholen te zijn geweest in het bos op de grens van Vledder en de Hooiweg, is op 18 februari de oude schietbaan formeel weer aan de vergetelheid ontrukkt.

Op die dag werd onder grote belangstelling de baan heropend door de onlangs in functie getreden burgemeester van Westerveld, de heer Jager. Natuurlijk waren er tijdens de korte en ontspannen ceremonie toespraken van de directeur van de Maatschappij van Weldadigheid en van de burgemeester. Met het onthullen van een informatiepaneel verrichtte deze laatste de formele openingshandeling.

Onder de aanwezigen waren ook de militairen van 111 Pantsergeniecompagnie uit Wezep, een eenheid die behoort tot de 43e Gemechaniseerde Brigade uit Havelte. Als teken van goed nabuurschap

hebben zij de baan onderhanden genomen. Om duidelijk hun inbreng te markeren zongen zij, staande op de nieuw geconstrueerde poort, het lied van de genisten: het mineurslied. Uiteraard ging dat gepaard met een glaasje van de traditionele brandewijn (bij sommigen beter bekend als ruitenreiniger ...). De doedelzakspeler, die de genisten muzikaal ondersteunde, bracht na de bezichtiging van de baan de gasten weer terug naar De Koloniehof, waar nog lang werd nagepraat, veel contacten werden gelegd of vernieuwd, en de werkers zich na afloop tegoed deden aan een ruim bemeten buffet.

Zoals een van de dames die regelmatig in de omgeving gaan Nordic Walken zei: 'Altijd als we weggaan zeggen we dat we beginnen op de schietbaan. Nooit geweten dat daar echt een schietbaan heeft gelegen. Maar vanaf nu is het duidelijk. Prachtig!' En dat laatste kan alleen maar worden beaamd.

NL Doet

Op 18 en 19 maart stond Nederland in het teken van vrijwilligerswerk. De actie NL Doet had het land veroverd.

Honderdduizenden staken hun handen uit de mouw. Ook in ons gebied was een aantal groepen actief. De Lions werkten op zaterdag op De Gehandicapentuin. Veel opschoonwerk. Op die dag werd door een aantal leden van de Rotary Club Steenwijk-Regio in Wilhelminaoord gewerkt aan het kleurig

maken van een aantal speel-rioolbuizen. Gesteund door vele kinderen, in de weg gezeten door hun ouders en in samenwerking met de Dorpsgemeenschap Frederiksoord/Wilhelminaoord werd van de saai speelplaats een fleurig geheel gemaakt. Diezelfde Rotary Club had op vrijdagavond al op De Gehandicapentuin de wilgen gesnoeid en ontelbare stekken verspeend zodat die voor de Lente Fair volledig op grootte kunnen zijn. Succesvolle dagen die voor herhaling vatbaar zijn. Doet u volgend jaar ook mee?!

ONTWERP, OPMAAK EN DRUKWERK
Cor Krüter **SPONSOREN VAN DE STAR**
Villa Sterrebos
Hotel Frederiksoord - Restaurant Fréderique - Brasserie F
www.hotelfrederiksoord.nl

DE HJL GROEP
Ikeair.nl
OP MAAT VERSTELATELIER
Kledingverstel- en reparatiewerk
Tel: 0521 381379

Familie K. LEEUW
TAXI MENGER
Camping de Moesberg
www.moesberg.nl

TANKSTATION MENGER
UITVAARTVERZORGING KIERS
Hortulanus
tuinontwerpen
Alice de Boer

hoeve boschoord
trajectum
Quiltservice
FREDERIKSOORD
Het Quiltcentrum van Zuidwest Drenthe
WILCO BEUGELING
i.o. Rob de Boer vasteplanten
Beautycenter
Frederiksoord
Schoonheids salon
Tel. 0521 - 381866
stichting
maatschappij
van
weldadigheid